

พัฒนาการ ชุมชนยั่งยืน

ธรรมาธิปไตย น. สงขลา

พัฒนาการชุมชนยั่งยืน

ธรรมรัตน์ น. สงขลา

สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษาไทย

ชื่อหนังสือเรื่อง	พัฒนาการชุมชนยั่งยืน
ชื่อผู้แต่ง	ธรรมรัตน์ สุวณะ
ราคา	135 บาท
คำโปรย	 ศักยภาพการศึกษาชุมชนอยู่ยั่งยืน
รายได้	ทักษะการประกอบอาชีพะ การพัฒนาการ
	กระบวนการชาวบ้านพึ่งตนเอง
	จิตสำนึกรักบ้านเกิด
	การดำรงบุญประเพณี
	กลุ่มหมู่บ้านเพื่อพัฒนาตนเอง
	วิถีพอเพียงสู่ชุมชนเข้มแข็ง
	ปราชญ์ชาวบ้านพัฒนาชุมชน
	“ คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ”
หมวดหมู่	หนังสือทั่วไป

คำนำหนังสือเรื่อง พัฒนาการชุมชนยั่งยืน

ความยั่งยืนเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา เพราะ
นั้นเป็นหลักคำประกันว่า จะอยู่รอดและเจริญต่อไป ซึ่งในวิถี
การพัฒนาชุมชน การมีปัจจัย “พัฒนาการชุมชนยั่งยืน”
อย่างเช่น กระบวนการชาวบ้านพึ่งตนเอง จัดสำนักกรักบ้านเกิด
วิถีพอเพียงสู่ชุมชนเข้มแข็ง ปัจจัยการพัฒนาเหล่านี้้น ฅ ที่นี้
ได้สะท้อนมุมมองชุมชนสังคมเชิงประจักษ์ ซึ่งการอรรถะยอมจะ
มีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ก็ใคร่ขออภัยไว้ด้วย

“พัฒนาการชุมชนยั่งยืน” คงมีประโยชน์อยู่
บ้าง แม้จะเป็นแสงริบหรี่ในดวงตะวันที่เบ่งบาน แต่ก็ทำด้วย
ความพยายามสร้างสรรค์คำนึงถึงสิ่งดี

ธรรมรัตน์ ฅ สงขลา

สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษาไทย

เนื้อหาสาระโดยสังเขป

พัฒนาการชุมชนยั่งยืน

- ๑ ศักยภาพการศึกษาชุมชนอยู่ยั่งยืน
- ๒ ทักษะการประกอบอาชีพะการพัฒนาการรายได้
- ๓ กระบวนการชาวบ้านพึ่งตนเอง
- ๔ จิตสำนึกรักบ้านเกิด
- ๕ การดำรงบุญประเพณี
- ๖ กลุ่มหมู่คณะเพื่อพัฒนาตนเอง
- ๗ วิธีพอเพียงสู่ชุมชนเข้มแข็ง
- ๘ ปราชญ์ชาวบ้านพัฒนาชุมชน

พัฒนาการชุมชนยั่งยืน

รากฐานปรกการชุมชน เป็นด้านความอยู่รอดของประเทศ ซึ่งในชุมชนย่อมมีศักยภาพมากมายถ้าจะได้เจียรนัยให้เกิดคุณค่าในมิติการพัฒนา หรือพัฒนาการการเจริญเติบโตของชุมชนที่พอเห็นได้ปรากฏการต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นในชุมชนต่างๆ ดังนั้นพัฒนาการชุมชนที่เคลื่อนไถ่ก้าวหน้าไป หรือแม้แต่มิติการอนุรักษ์บางอย่าง ก็เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้อยู่รอด และยั่งยืน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลก ในการเป็นชุมชนสังคมส่วนหนึ่งของประเทศ ที่ชุมชนเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่รวมตัวเป็นหมู่คณะ ชุมชนมีบทบาท มีการพัฒนาการทางชุมชนสู่ความยั่งยืน เพื่อความอยู่รอดของประเทศ แล้วยังมีการพัฒนาการตัวเอง มีผลกำลังศักยภาพการเรียนรู้เพื่อเลี้ยงชีพเพื่อยังชีพอยู่รอดได้เสมอมาด้วยสายตาที่มองเห็นวิกฤติต่างๆแล้วนำพาตัวเองให้รอดพ้นจากวิกฤติการต่างๆเช่น ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจนานา แต่ชุมชนก็ยังอยู่กันได้เพราะเขารู้จักเรียนรู้ที่จะอยู่ให้รอดภายใต้ข้อจำกัด เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ชุมชนก็ยังไม่สูญสลาย เพราะมีการพัฒนาการชุมชน

เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องเสมอมา โดยเฉพาะการพัฒนาชุมชน เป็นพัฒนาการชุมชนที่เคลื่อนไหวไคล้เติบโต จนกระทั่งชุมชนมี ภูมิคุ้มกันส่วนหนึ่งที่เข้มแข็ง เช่น การเจริญเติบโตทางโครงการ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆในห้องถิ่นชุมชน อาทิ ถนน น้ำ ไฟฟ้า บ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงาน ตลาดร้านค้า แหล่งท่องเที่ยว อัน ซึ่งในที่นี้ จะนำเสนอพัฒนาการชุมชน ในมิติการพัฒนาชุมชน แบบยั่งยืน เช่น ศักยภาพการศึกษาชุมชน ทักษะการประกอบ อาชีพ การพึ่งตนเอง ความรู้พาณิชยกรรมพัฒนาการผลิต เพื่อความอยู่ รอดของชุมชนแล้วยังพลวัตต่อไปได้ท่ามกลางสถานการณ์โลก ที่กำลังเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆขนานนา เช่น ความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีดิจิทัล

อนึ่งพัฒนาการชุมชนสู่ความยั่งยืน มิมีติการ พัฒนาพหุปัจจัยต่างๆที่มีหลากหลายแนวทาง ควรผสมผสาน ทิศ ทางการอนุรักษ์และทิศทางการก้าวหน้า อย่างสมดุลและลงตัวพร้อม ที่จะบูรณาการการพัฒนาการชุมชนให้เจริญเติบโตที่เข้มแข็ง อยู่รอด ยั่งยืน เป็น “ชุมชนยั่งยืน” ด้วยกลไกพัฒนาการชุมชน เพื่อการ พัฒนาสร้างชุมชนยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาการชุมชนยั่งยืน

๑ ศักยภาพการศึกษาชุมชนอยู่ยั่งยืน

การเรียนรู้ของชาวบ้าน เป็นนิติการศึกษาแนวทางการพัฒนาการชุมชน ซึ่งชาวบ้านการรวมกลุ่มมีกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละถิ่นฐาน ตามสิ่งแวดล้อมพัฒนาการชุมชนที่เคลื่อนไหวคล่องตัวพัฒนาการชุมชน ที่หลากหลายปัจจัย เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิภาค ภาษา ความเจริญ เศรษฐกิจ รายได้ ปัจจัยตัวอย่างเหล่านี้ นำซึ่งศักยภาพการศึกษาชุมชนอยู่ยั่งยืน ซึ่งจะหยิบยกประเด็นย่อย ๒ ข้อ กล่าวคือ ก.พัฒนาการเรียนรู้ชาวบ้าน คือ การส่งเสริมการเรียนรู้กระจายการศึกษาสู่ชุมชน ซึ่งการกระจายการศึกษาสู่ชุมชน นับว่าเป็นการสร้างโอกาสให้กับชาวบ้านได้มีความหวังมีหนทางทำกินเลี้ยงชีพ โดยเฉพาะการกระจายการศึกษาสู่ชุมชนเพื่อการพัฒนาการรายได้ของครัวเรือนและชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่คุ้มค่า เป็นการสร้างการพัฒนาการให้ชาวบ้านพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งการพัฒนาการความเจริญทางโครงสร้างพื้นฐานของรัฐสู่ชุมชน พันต่อสถานการณ์โลกและภูมิภาคนานาชาติ อันการกระจายการศึกษาสู่ชุมชน เช่น การแนะนำโอกาสการสร้างคนสร้างงาน

และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้าน ดังศักยภาพ การศึกษาของชาวบ้านทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนบริหารจัดการ ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์และคุณค่าสูงสุดตกอยู่ใน ชุมชน ย่อมจะเป็นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถมี พัฒนาการชุมชนสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งและเป็นการสร้างชุมชน ยิ่งยืนวิธีหนึ่ง ดังนั้น เราจะเห็นว่าการกระจายการศึกษาให้กับ ชุมชนนั้นมีประโยชน์ ซึ่งการส่งเสริมการศึกษาการเรียนรู้ให้กับ ทรัพยากรชาวบ้าน ให้เกิดการพัฒนาตัวเอง ชุมชนสามารถยืนอยู่ บนลำแข้งพึ่งพาตนเองมีการบริโภคหมุนเวียนทางเศรษฐกิจใน ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น มีตลาดชุมชน มีสินค้าเกษตร และอาหาร มีโครงการพัฒนาของชาวบ้านยกระดับคุณภาพชีวิต ของชาวบ้าน โดยการพัฒนาการรายได้ชาวบ้านโดยมีทักษะทาง อาชีพแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพพร้อมถูกจ้างงานหรือชาวบ้านทำ การผลิตสินค้าคุณภาพทำมาค้าขายเลี้ยงชีพตัวเองได้ สิ่งเหล่านี้เริ่มจากการกระจายการศึกษาสู่ชุมชน เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ข. การไหลบ่าความเจริญสู่ชุมชน กล่าวคือ เราไม่สามารถหลีกเลี่ยง การเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาได้ ดังนั้น การไหลบ่าความเจริญ สู่ชุมชนนั้น ที่มีสิ่งแวดล้อมปัจจัยภายนอกเข้ามา เช่น การ คมนาคมที่สะดวก การมีเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลทำมาหา

กิน การพาณิชย์ชุมชนมีตลาดชุมชนต่อขยายถึงการเป็น SMART FARMMER ทางออนไลน์ ย่อมเป็นการพัฒนาการชุมชนสร้างความเจริญให้กับชุมชนที่ยั่งยืนได้ ซึ่งสิ่งที่จะหยิบยกแนวทางการไหลบ่าความเจริญสู่ชุมชน ๒ ประการ คือ ข.๑ โครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย กล่าวคือ มีการพัฒนาถนนการคมนาคมขนส่งทางสะดวกสบาย มีสะพาน คู คลอง แม่น้ำ อาคารสถานที่ผังเมืองผังชุมชนแห่งความทันสมัย มีระบบน้ำประปาที่ดี มีพลังงานไฟฟ้าที่เพียงพอ มีสวนสาธารณะแห่งการพักผ่อนของชุมชน สถานพยาบาลชุมชนตลาดชุมชน ศูนย์ราชการที่ทันสมัย การพัฒนาดังกล่าวจะเป็นรากฐานเศรษฐกิจการดึงดูดลงทุนสู่ชุมชน เมื่อชุมชนเป็นเมืองชุมชนที่ทันสมัย ย่อมมีผลต่อการเข้ามาลงทุนทางเศรษฐกิจกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น สร้างโอกาสการจ้างงาน โอกาสทางการประกอบอาชีพงานต่างๆ โครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดชุมชนเมืองทางพาณิชย์ ธุรกิจการท่องเที่ยวและการค้า การขนส่งและบริการ การตลาดการค้า เป็นต้น ข.๒ คนชุมชนกับงานฟรีแลนซ์Freelanceไฮเทค โนโลยีHigh Technology โอกาสแห่งการทำงานอิสระจะเข้ามาในชุมชน สำหรับกลุ่มคนที่มีความรู้จบการศึกษายังหางานไม่ได้ ดังนั้นถ้าชุมชนมีหรือครัวเรือนมีอินเทอร์เน็ต ก็จะเป็น โอกาสดี

ของผู้ว่างงาน สามารถทำงานฟรีแลนซ์Freelanceงานอิสระต่างๆ ได้ เช่น การขายของออนไลน์Online การค้าอีคอมเมิร์ซE-commerce การเขียนหนังสืออีบุ๊กEbooks ธุรกิจ ART ศิลปะ การขายภาพ การทำสื่อในYOUTUBE ธุรกิจกลุ่มSTART UP ต่างๆ คนชุมชนกับงานฟรีแลนซ์FreelanceไฮเทคโนโลยีHigh Technologyต่างๆเหล่านี้ มีต้นทุนทางการสร้างธุรกิจที่ต้นทุนต่ำ เข้ากับยุคกระแสนิยม ซึ่งเป็นการพัฒนาคนและเทคโนโลยี มีการสร้างงานทำเม็ดเงินให้กับบัณฑิตผู้ว่างงานผู้จบการศึกษาแล้ว ยังไม่มีงานทำ แก้ปัญหาคนว่างงาน คลี่คลายปัญหาทางระบบ การศึกษาบัณฑิตจบการศึกษาแล้วยังไม่มีงานทำและเขาต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ผู้สูงอายุ ดังนั้นคนในชุมชนเช่นบัณฑิตผู้ตกงานกับงานฟรีแลนซ์FreelanceไฮเทคโนโลยีHigh Technologyเป็นการพัฒนาชุมชนแก้ไขปัญหาคอนว่างงานการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาจบมาแล้วล้นตลาดการจ้างงาน อันซึ่งพัฒนาการการพัฒนาคนและเทคโนโลยีจะแก้ไขปัญหาคอนว่างงานของคนชุมชนได้ เช่น บัณฑิตที่ว่างงานอยู่ในชุมชนต่างๆทำให้คนกลุ่มเหล่านี้มีงานทำหาเงินเลี้ยงตัวเองได้ เป็นพัฒนาการทางชุมชนสร้างคนสร้างงาน และการพัฒนารายได้

๒ ทักษะการประกอบอาชีพและการพัฒนาการ รายได้

สำหรับทักษะการประกอบอาชีพและการพัฒนาการรายได้ เราต้องดูพื้นฐานทางการศึกษาความรู้ความเข้าใจ ทักษะประสบการณ์ทางอาชีพ ประวัติทางการศึกษา ความรู้ทั่วไปเช่น หลักการบริหาร กฎหมายรอบตัวทั่วไป มนุษย์สัมพันธ์ โดยเฉพาะสิ่งสำคัญ ทักษะประสบการณ์ทางอาชีพ การเคยผ่านงาน เคยทำงานนั้นมาแล้วด้วยความเข้าใจของ ทัศนคติ เก่ง มีคุณภาพ รวดเร็ว เมื่อคนเหล่านี้ ได้รับการฝึกฝนเข้าแคมป์ การรับการอบรมทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ก็จะได้มีการพัฒนาการรายได้ให้เกิดขึ้น ด้วยการสร้างคนคุณภาพสร้างงานรูปแบบที่มีมิติหลากหลายด้าน ซึ่งประสบการณ์ทำงานเป็นผ่านงานนั้นมาแล้ว ผสมกับความสามารถทางพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์เบื้องต้น หรือสรรถนะการทำงานกับอุปกรณ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์การสื่อสาร เป็นอย่างมีศักยภาพ ทักษะการประกอบอาชีพและการพัฒนาการรายได้เหล่านี้ สิ่งที่จะเกิดขึ้นในการทำมาหากินเลี้ยงชีพประกอบอาชีพอาชีพ คือ มีการจ้างงาน หรือ การประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว อันจะเป็นการเริ่มต้นทางรายได้และธุรกิจทั้งการจ้างงาน และการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว การมีกิจการเป็นของตนเอง

โดยเฉพาะคนว่างงานในชุมชนเมือง หรือแม้แต่ชุมชนชนบทที่มีแหล่งท่องเที่ยว มีการคมนาคมการขนส่งที่สะดวก การทำงานผ่านงานอาชีพะมากับการรู้จักใช้เครื่องมือทางไฮเทคเทคโนโลยี High Technology จะเป็นการตอบ โจทย์ทักษะการประกอบอาชีพะการพัฒนาการรายได้ อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนยั่งยืน มีพัฒนาการการสร้างชุมชนยั่งยืน เรื่อง การกระจายการศึกษา การกระจายรายได้ การพัฒนาคน การสร้างงาน ซึ่งการบูรณาการทางทักษะการประกอบอาชีพะการพัฒนาการรายได้เหล่านี้ ต้องคำนึงถึงหลักการคุณภาพสามารถทำการค้าหาเงินได้เป็นสิ่งที่จำเป็น มิใช่เป็นการลงทุนแล้วสูญเปล่า ดังนั้นการคัดกรองคนคุณภาพในการทำงานก็จะเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการรายได้ให้มีทิศทางเติบโตดี แต่ทั้งนี้คนไร้ฝีมือในการทำงานบกพร่องทางสุขภาพก็ยังสามารถได้รับโอกาสการช่วยเหลือด้านอื่น เช่น สวัสดิการรัฐซึ่งจะเป็นการก้าวไปด้วยกันไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง อันจะเป็นลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้กับทักษะความสามารถความรอบรู้ การได้รู้จักกระบวนการทำงานเป็นทำจริงอย่างมืออาชีพ ประกอบสัมมาอาชีพะเลี้ยงตนชอบ ยืนอยู่บนลำแข้งของตนเองได้ เป็นคนพึ่งพาตนเองได้ หรือแม้แต่คนชุมชนต่างจังหวัดคนชุมชนเมืองมหานคร คนที่มีหนี้สินภาค

ครัวเรือน ก็ควรได้รับการฝึกฝนทักษะอาชีพเสริมรายได้ ทั้งงานฝีมือและช่องทางธุรกิจดิจิทัล มีรายได้เลี้ยงชีพอยู่ได้แม้ต้องมีหนี้สินแต่ก็ยังดำรงชีวิตประจำอยู่ได้อย่างมีความสุขในสังคมอย่างไม่หลงทาง เป็นพัฒนาการของคนทำงาน พัฒนาการชุมชนให้อยู่ยั่งยืน ในการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนให้เจริญเติบโต สร้างความเข้มแข็งของคนชุมชนอยู่รอดและอยู่ดีกินดี

๓ กระบวนการชาวบ้านพึ่งตนเอง

การพัฒนาชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถยืนอยู่บนลำแข้งของตนเองได้ กล่าวคือ การทำการพัฒนาให้ชุมชนรู้จักกับการพึ่งตนเอง นั้น ต้องสร้างที่การพัฒนาชาวบ้าน กล่าวคือ ระบบพัฒนาการกระบวนการชาวบ้านพึ่งตนเอง ซึ่งมีประเด็นพัฒนาการกระบวนการชาวบ้านพึ่งตนเอง ๓ ประเด็น คือ

ก. ชาวบ้าน คือ การพัฒนาชาวบ้านให้รู้จักการรวมกลุ่ม มีกิจกรรมชาวบ้านอย่างเนื่องๆ มีการจัดการฝึกฝนอบรมการพัฒนา รายได้ส่งเสริมอาชีพ การปลูกจิตสำนึกจิตใจใฝ่ดีสาธารณะ การพัฒนาชาวบ้านโดยการร่วมมือกับฝ่ายหน่วยงานรัฐ และร่วมด้วยจากการพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อสร้างชาวบ้านให้รู้จักการพึ่งพา